

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

Minden eddigi társadalom története

osztályharcok története.

Világ proletárai egyesüljétek!

„Az iparilag fejlettebb ország a ke-

vésőbbé fejletlenek saját jövője képét

mutatja.” (Marx.)

No. 49. szám. Vol. V. évfolyam.

New York, 1907 október 4.

Egyes szám ára 2 cent.

„A gyűlölet szelleme.”

Végre rákadtak a polgári táborban a töké és a munka ellentétének igazi okára. És a nagy feltaláló — ki is lehetne más, — minden idők legkitünőbb köztársasági elnöke, Roosevelt volt. Kísütötte, hogy azért bántjuk azokat a szegény, szerencsétlen, báránytermészetű, ártatlan kapitalistákat, mert irigyeljük az ő sorukat s ezért gyűlöljük őket.

A történelmi jelentőségű szavak így hangzanak. „Borzasztó szerencsétlenséget jelentene országunkra, ha megengednők a gyűlölet és irigység álláspontjának érvényesülését a jogosan elért eredményekkel szemben, a jogosan megszerzett gazdagsággal szemben.”

Ha a gazdasági ellentétet érzelmi kifejezést tartja Roosevelt ur a legfontosabb tünetnek, ám hagyjuk meg neki ezt az örömet és ismerjük el a kézzel, hogy mi igazi gyűlölet és a töké és az általa előidézt gazdasági és társadalmi állapotokat; gyűlöljük az ő „jogosan elért eredményeiket”, mert azokhoz a mi verejtékünk, a mi munkástervezetünk, a mi feleségünk, a mi gyermekeink vére tapad; gyűlöljük az ő jogosan megszerzett gazdagságukat, mert azok a mi kizsákmányolásunk, elnyomásunk, nyomorunk forrásai. Adáz, kegyetlen, engesztelhetetlen gyűlölettel vagyunk ellene a fennálló társadalom és annak minden intézménye iránt, szóval, mindaz iránt, a mit ő az ő eredményeiknek, az ő gazdaságunknak neveznek.

Ámde ez a gyűlöletünk nem ok, csak okozat, nem előzmény, hanem szükségszerű következménye az ő általuk, vagy helyesebben azon rendszer által előidézt állapotoknak, melyeknek ő eszközei, fémkartói és védelmezői. Ennek a rendszernek kell pusztulnia s vele pusztulnak azok, a kik ahhoz kötik az ő életüket, és el fogják őket pusztítani a viszonyok, az osztályharcban kifejezésre jutó gyűlölet.

A jelenlegi társadalom fejlődésének történetét vizsgálva, akár a multra tekintünk vissza, akár a jövő fejlődését vizsgáljuk, mindenképpen azt látjuk, hogy az uralkodó osztály, minden gondolata, minden lépése ezen gyűlölet előidézője és szítója volt s ha ez a gyűlölet mindenkor kifejezésre jutott a szegények és gazdagok közötti harcokban, úgy a jelenkor harcaiban ez a gyűlölet még csak fokozódhatott s közeledik tetőpontjához.

Nem csak az osztályok közötti ellentét lesz napról-napra élesebbé, nem csak a harcok távol és a harcok fegyverek válnak erősebbé, hanem ennek folyamánként látjuk azt is, hogy mind jobban kénytelenek megtagadni önmagukat, a mi ellenségeink, önmagukat, meggyőződéseiket, életet és gazdagságot adó állapotaikat, a mikor azokról látni való, hogy a mi érdekeink, a mi fejlődésünk csiráit rejtik magukban. Olyan kapitalizmust szeretnének, mely nem vezet a szocializmushoz, olyan szabad versenyt, szabad kizsákmányolást, mely nem vezet a tröszt-uralomhoz, a koncentrált kizsákmányoláshoz, csupán azért, mert ez a mi gyűlöletünk jelenti, a munkásság győzelmét, az erőben és tudásban gazdagok győzelmét az elerőltetett, vénhied társadalom védői fölött.

És ezen fejlődésellenes osztálytörvényeikről gyűlöljük őket, a haladást szomjazó forradalmárokat és gyűlöletüket, a mely gyűlölet erőnk és öntudatunkkal együtt csak növekszik és erősödik. Ugy gyűlöljük őket, a hogy csak a világszerte gyűlölettel a sötétséget, a haladás a maradiságot — az elnyomott erő az elnyomó önért.

Mi szívesebben beszélünk az okokról s azok hatásairól és megszüntetésének módjáról, mint az azokat kísérő érzelmekről. Hasznosabbnak tartjuk a viszonyokra, tényekre való rámutatást, mint azon érzelmek bopcolását, melyeket azok a tömegekben felkeltenek. De ha az ellen-táborban ezekre hívják fel a figyelmet, mi ezek elől sem zárkózunk el, csak hogy feltárjuk az okokat is.

Az ő országuk, az ő gazdaságuk veszedelmét hirdeti Roosevelt, melylyel a mi gyűlöletünk s a mi elkéseredésünk fenyegeti őket. De hasonló rémülettel látja azt a veszélyt, melybe az ő gazdaságuk, az ő méhetetlen profitihétségük fogja őket elkerülhetetlenül dönteni, s a mely a mi szerepünket megelőzi. „A mi anyagi jólétünk szempontjából — ugymond — csak egyetlen dolog van még, mely oly fontos, mint korlátozása a gyűlölködés, irigység szellemének a tisztességes üzletemberekkel, a becsületes gazdagokkal szemben és ez a küzdelem tisztességtelen üzletemberek ellenében, a galád igaztalanságok leküzdése, melyek antul csunyábbak, antul megbotránkosztatóbbak, mint hogy oly emberektől erednek, kik büneiket még csak a nyomor, szegénység és tudatlansággal sem menthetik.”

Tehát a mi vétkeinknek, a mi gyűlöletünknek mégis csak van némi alapja — ismeri itt be köztelve Roosevelt ur: a nyomor és szegénység mégis csak szólnak egy kicsit mellettünk és enyhítő körülmény a tudatlanságunk is, melybe ő döntenek bennünket iskolák és papjaink által.

Nem úgy, Roosevelt ur! A nyomor, szegénység és tudatlanság nem enyhítő körülmény a mi részünkre, hanem vád önk ellenében, kegyetlen gyűlöletünk növelő, fokozó vád s ha minden munkás tudatában volna az ő szegénységének és nyomorúságának s tudatában annak, hogy mindez nem isten rendelése, hanem a polgári társadalom, akkor ennek a társadalomnak önhöz hasonló oszlopai rég nem volnának már abban a kellemes helyzetben, hogy mauzoleum-beszertelésekkel kapcsolatban elmélkedjenek a töké és munka barátságáról és „összinte rokonszenvéről”, mint társadalmi orvosságról.

Roosevelt ur egyébként nem volt nagyon óvatos a McKinley mauzoleum beszertelése alkalmával tartott beszédénél. A választási esélyek úgy látszik már most izgatják, mert különben érzelmeit mégis csak inkább elrejtette volna, hogysem ilyen kijelentésekre ragadtatta volna el magát: „A mi vagyunk a legjobb barátai a gazdag embereknek s a birtokjog legerősebb védelmezőiként mutatkozunk akkor, a midőn kökeménységgel fordulunk azok ellen, a kik igaztalanok, hogy nagy vagyont szerezzenek s ezen gazdagságot igaztalanságok elkövetésére használják fel.”

Az amerikai munkásság fel van ráva, azon az uton van, hogy a tudatlanság vádját vagy enyhítő körülményt csökkentse, a szocializmus nevelő munkája megteszi a magáét s közel az idő, a mikor a gyűlölet álláspontja végelegesen győzedelmeskedik a „rokonszenv” álláspontja fölött. Tudjuk nagyon jól, ha nem is vallja be a kapitalisták elnöke, hogy ő nem fogják ezt „megengedni”, nem is várunk addig, nem is számítunk, de nincs is szükségünk rá. Csak válják általánosabbá a tudás, terjedjen nagyobb körre a gyűlölet, fejlődjen ki és élesedjen az osztályharc — s ezek majd elvágják a magukat.

szegénység mégis csak szólnak egy kicsit mellettünk és enyhítő körülmény a tudatlanságunk is, melybe ő döntenek bennünket iskolák és papjaink által.

Nem úgy, Roosevelt ur! A nyomor, szegénység és tudatlanság nem enyhítő körülmény a mi részünkre, hanem vád önk ellenében, kegyetlen gyűlöletünk növelő, fokozó vád s ha minden munkás tudatában volna az ő szegénységének és nyomorúságának s tudatában annak, hogy mindez nem isten rendelése, hanem a polgári társadalom, akkor ennek a társadalomnak önhöz hasonló oszlopai rég nem volnának már abban a kellemes helyzetben, hogy mauzoleum-beszertelésekkel kapcsolatban elmélkedjenek a töké és munka barátságáról és „összinte rokonszenvéről”, mint társadalmi orvosságról.

Roosevelt ur egyébként nem volt nagyon óvatos a McKinley mauzoleum beszertelése alkalmával tartott beszédénél. A választási esélyek úgy látszik már most izgatják, mert különben érzelmeit mégis csak inkább elrejtette volna, hogysem ilyen kijelentésekre ragadtatta volna el magát: „A mi vagyunk a legjobb barátai a gazdag embereknek s a birtokjog legerősebb védelmezőiként mutatkozunk akkor, a midőn kökeménységgel fordulunk azok ellen, a kik igaztalanok, hogy nagy vagyont szerezzenek s ezen gazdagságot igaztalanságok elkövetésére használják fel.”

Az amerikai munkásság fel van ráva, azon az uton van, hogy a tudatlanság vádját vagy enyhítő körülményt csökkentse, a szocializmus nevelő munkája megteszi a magáét s közel az idő, a mikor a gyűlölet álláspontja végelegesen győzedelmeskedik a „rokonszenv” álláspontja fölött. Tudjuk nagyon jól, ha nem is vallja be a kapitalisták elnöke, hogy ő nem fogják ezt „megengedni”, nem is várunk addig, nem is számítunk, de nincs is szükségünk rá. Csak válják általánosabbá a tudás, terjedjen nagyobb körre a gyűlölet, fejlődjen ki és élesedjen az osztályharc — s ezek majd elvágják a magukat.

A VAS- ÉS FÉMMUNKÁSOK NEMZETKÖZI KONGRESSZUSA.

Brüsszelben, a belga elvtársak nagy tevékenységét büszkén hirdetői Maison du Peuple (a nép háza) helyiségében tartott meg augusztus 12—15-én a vas- és fémmunkások V. nemzetközi kongresszusa.

Tanácskozásai, eredményei nagyjelentőségűek a vas- és fémmunkásokra, utmutatásainak, határozatainak követése mindnyájunkra kötelező, mert ezektől függ a vas- és fémmunkások szervezeteinek, a szervezkedésnek haladása.

A kongresszuson mintegy 700.000 szervezett vas- és fémmunkást képviseltek a küldöttek.

A kongresszuson megjelent elvtársakra néhez munka várt, mert az ott tárgyalásra került anyagot nem lehet érzelmi felfogások alapján kezelni, hanem tekintetbe kell venni minden országból a helyi viszonyokat s ezek alapján intézni el minden felmerülő kérdést.

Ez a kongresszus megtalálta a módját annak, hogy a nemzetközi vonatkozásokat szorosabban fűzze s nyitja messze már az az idő, a midőn a vas- és fémmunkások szövetségei tagjai tagsági előnyeiket az egész föld kerékén érvényesíthetik, élvezhetik.

A kongresszus legfontosabb eredményének mondható a taktikai kérdésekben való határozott állásfoglalása, mely az általános sztrájk kérdésének tárgyalásakor nyilvánult meg. A francia sztrájkok egy része ugyanis teljesen mellőzi a rendszeres szakszervezeti harci formát és minden bajra egyedül orvosságnak az általános sztrájkot hirdeti orvosszerű, harci eszközül. A kongresszus ezeknek az elvtársaknak harci módszerét elítélte és a vita folyamán felhozott érvek remélhetőleg meg fogják hozni gyümölcsüket a francia sztrájkosok mozgalmában is. Eppen a francia vas- és fémmunkások szenvednek rendkívüli nagy károkat a jelszavak politikájá miatt, a mi az ország gazdasági szervezeteinek fejlődésére végzettszerű lett.

Megállapította továbbá a kongresszus, hogy az eddigi laza kapocs, a mely a vas- és fémmunkásokat a nemzetközi szövetségben egyesíti, egy véd- és dacsövetségi kapcsolás alaktandó át, a melyben minden ország vas- és fémmunkás-szervezetei erős támaszszal birjanak.

Ma sokkal fontosabb, mint valaha, hogy az egyes iparágak munkásai ne csak országosan birjanak erős, egységes szervezettel, hanem nemzetközileg is a legerősebb kapcsolás fűzze őket egybe a munkáltató szervezeteivel és szervezkedésével szemben. És ennek a feladatnak a brüsszeli kongresszus is megfelelt.

Egyről-másról.

..... Minden ember egyenlőnek van teremtve. Az emberek teremőjüktől bizonyos elidegeníthetetlen jogokkal ajándékozottak meg s e jogok közt foglal helyet az élet, szabadság és boldogság keresése. A kormányok e jogok biztosítására vannak alakítva s hatalmuk a kormányzottak beleegyezéséből származik, s midőn valamely kormányforma megszünt e célra törekedni, a népek jogában áll azt megváltoztatni vagy megszüntetni és új kormányt alapítani....

Az amerikai függetlenség! nyilatkozat bevezető sorai ezek. E sorok lényegének minden betűje igaz s ezek az igazságok törték meg az 1776. évi július 4-ét követő események folyamán a brit befolyást s teremtették az angol gyarmatok helyén egy új, hatalmas birodalmat, az északamerikai Egyesült Államokat. A függetlenségi nyilatkozat retentő vádirat III. György angol király és kormánya eleln, kik itten zsarnoki módon uralkodtak. Százharminc év múlt el az említett július 4-ike óta s az ezen okmányban foglalt vádak ép úgy igazak ma, mint voltak akkor, 1776 július 4-én. Csak a forma változott meg, a lényeg ugyanaz maradt. Akkor a királyok voltak a zsarnokok, ma a töké s ennek magasrangú szolgálói, fel egészen az első hivatalnokig. A függetlenségi nyilatkozat szerint az egész hivatalos világ: bírói kar, közigazgatás stb. korrupt volt; de bizonyára nem volt annyira romlott, mint ma; mert romlottabb már alig lehet. Akkor a zsarnok király sarcolta e népet a maga és kedveltjei javára, ma ugyanezt teszi néhány tucat milliárdos a maga és haszonért hű segítői javára. Akkor a király nem engedett meg semmiféle a népre nézve üdvös törvényhozást; mert hiszen az ő pénzüki választja meg a törvényhozókat s így az ő kívánságuk parancs, mely ellen senki sem vétett még büntetlenül. „Minden ember egyenlőnek van teremtve.” mondja a függetlenségi nyilatkozat; de ezt ép úgy csak papíron ismerik el ma, mint akkoriban; mert azóta egyenlő például a törvény előtt a Rock-fellelkel, Vanderbiltekkel, Gouldokkal s az emberiségnek ezekben hasonló többi föltevőivel: „munkaadóival”? Mennyi tenger jár fölött, mennyi gyász borult erre a népre a függetlenségi nyilatkozatban elsorolt okok miatt! És mi haszna van mindebből a tulajdonképeni népek, mely dolgozik? Annak a népek, mely az Egyesült Államok csatáit III-ik György ellen megvívta akkor s az országot azóta méhetetlenül nagygyá tette iparban, kereskedelmében s az emberi törekvés megnyitott terén? Hiábaváló volt minden küzdelem, minden szenvedés! Egy új függetlenségi nyilatkozat vált végre szükségessé, mely egy lépéssel tovább mejjén s azok ellen emeljen vádat, kik az angol király helyébe léptek és sarcolják e népet azóta: a munkáltató osztály ellen. „A munkásosztály és a munkáltató osztály között semmi közösség nincs!” — mondja az új függetlenségi nyilatkozat, vagyis az I. W. U. elvi nyilatkozatának bevezető része. „Nem lehet béke mindaddig, míg éhség és nélkülözés található a dolgozó emberek milliói közt és az élet összes javai ama kevesek birtokában vannak, a kikből a munkáltató osztály áll. E két osztály közt küzdelemnek kell folynia mindaddig, míg az összes munkások tömörülnek egy politikai, mit gazdasági téren s birtokukba veszik s megtartják azt, a mit munkájukkal termelnek....” És folyik ez a küzdelem szünt nélkül!

Mikor három évvel ezelőtt Mr. Roosevelt a demokrata Parkerrel szemben elnöké lett választva, úgy ő maga, mint „campaign manager”-je, a mostani pénzügminiszter, Cortelyou, mindjárt a szavazatok összehámlálása után kijelentette, hogy a dicső és nagy győzelemben egy körülménynek örülnek a legjobban és pedig annak, hogy a hosszú és elkeseredett választási harcban senkinek semmiféle ígéretet nem tettek s hogy eltértek az ősi szokásoktól abban is, hogy a trusztoktól pénz nem kérték, nem fogadtak el és nem is kaptak; hogy minden irányban szabad kezük lesz s hogy az ország ügyeinek vezetésében nem lesznek kénytelenek senkire, semmiféle magánérdekre tekintettel lenni; hogy egyedül és kizárólag a polgárok összességének érdekeit fogják szolgálni. Hogy ezek az ünnepélyes kijelentések milyen értékkel bírtak, azt a következő idők eseményei mutatták meg. Történt, hogy Roosevelt elnök az egyik jó barátjával, Edward H. Harriman-nel, összecivakodott. Hogy kicsoda ez a Harriman, azt itt nem lehet még röviden sem elmondani, hely hiánya miatt. Legyen elégséges csak annyi ennek az ur-

nak jellemzésére, hogy ő benne van ennek az országnak minden olyan ipari, kereskedelmi és politikai vállalkozásában, melyekben milliókat lehet „csinálni” tisztességes, törvényes módon, ha ez így lehetséges, és tisztességtelen, törvénytelen módon, ha másképp nem lehet. Roosevelt elnök ur és Harriman most elkezdtek kitalálni abból a gazdag tárházból, mit egymásról tudtak. Harriman azt mondta, hogy Roosevelt elnök őt személyesen kérte fel választási célokra való pénz gyűjtésére s ő adott is. Harriman „gyűjtésére” összekerült mintegy félmillió dollár: a biztosító társaságoktól, vagyis a biztosított szegény emberek pénzéből mintegy \$150,000, Harrimantól és barátjaitól \$260,000 és így tovább. Hogy mennyit adott a hus-trust, a petroleum-trust, a cukor-trust az acél-trust, a dohány-trust, a papír-trust s a többi kisebb és nagyobb trusztok, ki tudná azt Mr. Roosevelt és Cortelyou kívül megmondani? Roosevelt elnök ur szerint Harriman azt mondta congressman Shermannek, a kongresszus alsóházi többsége vezetőjének, hogy a törvényhozók tolvajok („crooks”) és hogy ő megveheti őket pénzért; hogy valahányszor valamely államban az ő érdekeit szolgáló törvényhozási intézkedésre van szüksége, ő megfizet érte s aztán olyan törvényt alkotnak a megvesztegetett törvényhozók, a minőt ő kíván; hogy — továbbá — ő megveheti az Egyesült Államok kongresszusát, sőt megveheti a bírót is. Viszont Mr. Harriman tudja s egyáltalán nem csinál titkot belőle, hogy az általa „gyűjtött” pénzzel egyedül New York államban 50,000 szavazatot vásároltak Roosevelt elnök ur javára. Ez az ötvenezer szavazat egyenlő százezer szavazattal, ha azt az ellenféltől veszik el; sőt ezek a szavazatok mentették meg Mr. Rooseveltet — Mr. Harriman szerint! s tudja, hogy miről beszél — a bukástól New York államban. Mr. Harriman levelet kapott Roosevelt elnök irtól, mely mielőtt megharagudtak egymásra, mely levél ezt a szives meghívást tartalmazta: „Mielőtt a kongresszushoz intézendő üzenetemet megírnám, szeretnék önmag bizonyos kormány-ügyeket megbeszélni, melyek a választással nincsenek összefüggésben.” Persze nem lehet csodálkozni azon, ha Mr. Harriman azt gondolta, s a gyűlésben résztvevő barátait is így informálta, hogy az elnök, viszontszólagat fejében, meg fogja engedni neki az elnöki üzenetét saját és „gyűjtő” barátai javára felhasználni. Nem lehet csodálkozni azon sem, ha Harriman barátjai azt hitték, hogy ő az elnökkel bizonyos korrupt megegyezésre jutott s hogy nekik a kongresszus munkájának irányításában, saját javukra és az ország javára, részük lesz. Sem Roosevelt elnök, sem campaign-managerje Cortelyou, pénzügminiszter, nem szólnak e dologra vonatkozólag semmit. Roosevelt elnök ur azonban mégis szölt két ízben. Egyszer kijelentette, hogy Mr. Edward H. Harriman ép olyan „nem kívánatos”, rossz polgár, mint Haywood és társai s mikor ezért a botlásáért még a polgári lapok is megtámadták, sietett újra megszólalni s kijelentette, hogy a mit mondott, azt — föntartja. Ezzel a kijelentéssel és annak későbbi megerősítésével azonban nem tisztázódik a Roosevelt, Cortelyou és Harriman közötti viszony; de hát az nem is szükséges, mert minden tisztázásnál tisztábban állanak a tények.

Érdekes vendége van az Egyesült Államoknak. Angolország egyik legszebb és leggazdagabb asszonya, Warwick grófné, Francis Richard Charles Guy Greville Earl of Warwick felesége, érkezett New Yorkba. Ez a magasrangú asszony, ki Edward angol király barátságával is dicsekedhetik, néhány évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett világszerte, mikor kijelentette, hogy a szocialista törekvéseket helyesli s ennek következtében a munkások mozgalmához csatlakozik. Azóta megalakította Londonban a „Social Democratic Federation”-t, s úgy gyűléstermekben, mint az utcán tüzes beszédet intélt hallgatóihoz, hirdette az új eszmét, a szocialis revolúciót. Már e lépését megelőzőleg élelt részt vett Londonban abban az úgynevezett „settlement work”-ban, mely a munkásosztály helyzetének, különösen a nagy városok szegény emberek lakta negyedeiben, ha csak pillanatnyi javítására is törekszik. Önkéntelenül merül fel annak gondolata az ember agyában, hogy mi indította — hiszen e földön semmi sem történik ok nélkül — ezt az előkelő, gazdag és szép nagyvilági hölgyet arra, hogy arisztokratikus családjának és baráti körének heves ellenzése dacára a szegény emberek merő szükség teremtette, de világra szóló mozgalmához, az ujkori szocializmushoz csatlakozzék s abban irányadó szerepet játszó? A John Brown meggyőződése vett-e erőt az ő lelken, ki a néger rabszolgák érdekében készségesen áldozta fel a saját és fia életét? Vagy talán a Babeuf életének története vezet-

te őt a munkások táborába, kit politikai rajongásában és fanatikus hitében a guillotine elhallgattatott ugyan, de megijeszténi képes nem volt? A női szeszély talán, mely úgy változik, mint az időjárás, csakhogy sokkal gyorsabban? A politikai mozgalommal járó izgalom vagy a főúri, korlátolt körben érvényesülni nem tudó lélek nyugtalansága voltak-e azok az erők, melyek Warwick grófnét egyszerű „Warwick elvtárs”-sá változtatták? Ki tudja? Ki képes egy szép asszony lelkébe látni?

Weltner.

SZERB SZOCIALISTÁK SZERVEZKE-DÉSE.

New York és vidékének szerb és dél-szláv forradalmi szocialista érzelmi munkásai szervezkedtek, hogy tőlük telhetőleg résztvegyenek az amerikai munkásosztály szabadságharcában és a kapitalista rend megdöntésében. A szervezet egyszersmind szerbnyelvű újságot is létesített, „Radnichka Borba” (Munkások küzdelme) név alatt.

A NAGYSÁGÁK ISZNAK.

Az úgynevezett „művelt osztályok” nagyságáról említik felháborodással a német kétnemű erkölcs örei, hogy körükben szesz italok élvezete mindnagyon mérveket ilt. Azon alkalomról ugyanis, hogy New Yorkban mozgalom indult a női alkoholisták kezelésének jobb rendszere érdekében. Németországban is statisztikai felvételeket eszközöltek, melyekből kiderült, hogy az alkoholisták 10 százaléka nő és számuk mindfegyre emelkedik. Mindennek dacára, még nincs a német birodalomban oly intézet, mely ezen speciális nyavalyán, a nők alkoholizmusán segítené, bár orvosi körök régóta sürgetik annak létesítését.

Az üdv hadseregének s a hasonszörű ájtatos egyeték működése a statisztikai adatok szerint, csak a munkásosztályban vezetett eredményre. Eddig a jelentés. Mindebből pedig kettő derül ki: Először, hogy az alkoholizmus, nem csupán munkásnyavalya és így megoldandó azaz alkohollenes küzdelem, mely tisztán a nagy városok alkoholos itala, a pálinka ellen irányul. Másodszor, hogy az alkohollenes mozgalom, melyet a borzsoázia ájtatos jelszavak alatt folytat, önla magánál teljesen hatástalan. A szó igazi értelmében, vizet prédikál és bort iszik.

ANTIKLERIKÁLIS TÜNTETÉS.

Nagyarányu tüntetés játszódott le mult vasárnap, a Cooper Union nagy termében, melyet az itteni olasz antiklerikális rendeztek, hogy az olasz egyesületek szövetségének egy gyűlést felrobbantsák. A gyűlésnek az volt a célja, hogy tiltakozzék az olaszországi antiklerikális áramlatok ellen. A tüntetők közül többeket letartóztattak, s a letartóztatottakhoz Crane bíró a következő szellemes s az amerikai bíróság szellemi nivójára szomoruan jellemző kis szónoklatot tartotta. „Ha a pápa ellen akartok tiltakozni, úgy menjetek és béreljétek magatoknak külön helyiséget. Nem szabad azonban polgárok békés gyülekezeteibe behatolni s ott oly durva módon botrányt csinálni. Ha kifogásotok van a pápa ellen, úgy menjetek oda, ahonnan jöttetek és mondjátok meg neki magának.”

That's all. Ezt egy magyar szolgabíró sem mondhatta volna szellemesebben. A tüntetés részletei ezek: A gyűlésre, mintegy 18 egyházközség hívei voltak meghívva s a terem szülföléig megtelt. Midőn az elnök, hazafias olasz dalok éneklése után a gyűlést megnyitotta, s annak célját fejtegetni kezdte, a terem egyik végében, mintegy 50 fiatal ember emelkedett föl és megakasztották a szónokot „hazug”, „le a pápával”, „pokolba a katolikusokkal” és más hasonló közbekiáltásokkal. A rendőrség tehetetlen volt a tüntetők tömegével szemben s ha egy csoportot lefegyvereztek, újabb támadtak s csak akkor folytathatták a gyűlést, midőn kívülről kaptak segítséget.

MUNKAVISZONYOK.

A most megjelent negyedévi beszámoló, melyet az állami munkahivatal adott ki, élénk világot vet az amerikai munkaviszonyokra. A folyó év első hat hónapjában a munkaalkalmak nem voltak oly kedvezőek, mint az elmúlt év megfelelő ideje alatt. Statisztikai adatok alapján megállapítja a munkahivatal, hogy a munkanélküli munkások arányszáma az 1907. év első felében jóval meghaladta a 1906. év ugyanezen időtartamát, a mennyiben ez idén ezer munkásra 147 munkanélküli esett, a mult évben pedig 104. Junius végén 7809 volt a munkanélküliek száma, kik közül 1200-an betegség és baleset folytán nem dolgoztak, 700-an bérharcok következtében, a többiek pedig munkaalkalmak hiányában. A gyárakban és bányákban előfordult balesetek száma április, május és június hónapokban 4966-ot tett ki, az elmúlt év ezen idejének 3261 esetével szemben.

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap.
A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
28 City Hall Place, New York.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	
Égész évre	\$2.00
Fél évre	1.00
Negyed évre	0.50
Európába	12 korona.
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztői értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America

28 City Hall Place, New York, N. Y.

SAM. FISHER NATIONAL SECRETARY.

A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY	\$2.00
SINGLE COPIES	2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York Friday October 4, 1907

TARLOZÁS.

Árkád, a szociológus.

Az antwerpeni sztrájkjól irva, melyről mi is többszörösen részletesen megemlékeztünk. Árkád úr nagybecsű észrevételeket fűz a sztrájkhoz, vagy a hogy ő mondja, a „kiütés”-hez. Azt az egészen új, teljesen eredeti és még soha sem hallott bölcseséget sűti ki, hogy „a szegény munkásnép” néhány tudatlan és lelkiismeretlen ember által engedte magát vezetni”. A mi mozgalmunknak egyes emberek kedvteléseiként való feltüntetése merőben új Annaira új, hogy ha a verebek között is vannak Arkádhoz hasonló tudású szociológusok (bár semmi okunk sincs a verebektől ilyesmit feltételezni), úgy azok is bizonyára azt csiripelik hogy a milliókból álló tömegek megmozgatásához elég néhány ember szónoklata, hogy a viszonyoknak semmi közük sincs ehhez s hogy a tömegek akkor is hallgatnak istentelen izgatókra, ha egyébként legjobban megy is soruk. Így tartják ezt a verébészek.

Hogy azonban vannak „tudatlan és lelkiismeretlen emberek”, a kik által engedi magát a szegény munkásnép vezetni és uszítani, az szomorú tény és legényesebb bizonyítéka az a „kiütés”, hogy ne mondjuk: fekély, melylyel rendszeresen mélyezi a szegény amerikai magyar munkásnépet Arkád a lapvezér, a bölcsélet és irodalom tudora.

A nagy névtelen.

Ezen rovatunk egyik kiváló alakja úgy lát-szik ajánlatosabbnak tartja a névtelenség homályába való visszavonulást, nagybecsű szellemi kíneseinek nyomdáfestékben való megjelentetése alkalmával. Ne zavarjuk hát a kitűnő férfit szerény inkognitójában, foglalkozunk szavaival s ne személyével.

A hon szeretetét zengi, az amerikai magyar szövetség delegátusaihoz intézett soraiban. „Be kell bizonyítanunk — ugymond — otthon lévő véreinkkel szemben, hogy ha... az osztályuralom nyugébből némileg kivetkőztünk is, de honszerelmünk lángja magasabban lobog az övéknél.” Igazán kíváncsiak vagyunk, hogy ha az osztályuralom nyugébből kivetkőztek, akkor mi után lobog az ő honszerelmük lángja? És mi a különbség az osztályuralom önzése és az ő honszerelmük között. Mert ugyanakkor, a mikor az osztályuralomtól való szabaduláslól beszél, egyuttal halált kiált azokra, a kik „szülőházank nemzeti kormányát” ellen merészlik szavukat fölemelni. Mi tehát az osztályuralom, ha nem szülőházank ezen nemzeti kormányának garázdálkodása s mi a hazaszeret, ha nem az osztályuralom ezen típusainak kiírása?

Száz szónak is egy a vége: mind ez a sok csevegés arra való, hogy lándzsát törjön egy nagy amerikai magyar szövetség létesítése mellett, hol vígan szervezkehetnek, az „osztályuralom” által sikeresen futni hagyott váltohamisítók és a jobb hazafiak. A multkor még csak színházat, kórházat, vagy valamiféle jótékony intézetet kívántak, most már az kevés lett kívánságunk s nagyobb konc és nagyobb fosztogatási lehetőség kell a magyarnak.

Figyelem elvtársak!

A bizalmiférfi-értekezlet f. hó 13-án, vasárnap d. u. pont 2 órakor a kiadó-hivatalban lesz megtartva.

AZ OTTHONI MUNKA HATÁSAI AZ EGÉSZSÉGRE.

A gyári termelésnek mindinkább való általánosodása sem szoríthatja ki a produkció kezdetlegesebb formáit. Különösen áll ez a magánkapitalisztikus termelésnek azon módjára, mely otthon-munka (Heimarbeit) néven ismeretes.

E termelésfaj lényegileg abban áll, hogy a vállalkozó az általa foglalkoztatott munkások tömegét nem koncentrálja gyárakba, hanem a nyers anyagot házilag dolgoztatja fel velük, a miből következik, hogy míg a munkások a legnyomasztóbb függésbe jutnak a vállalkozóktól, utóbbiak a gyári üzemmel járó felelősség alól is szabadulnak.

A gazdasági termelés e kinövését főleg az tette lehetővé, hogy a munkásvédelmi törvények a produkció ezen nemére nem terjednek ki, továbbá, hogy az a termelési költségek jelentékeny megtakarításával jár, a mennyiben a vállalkozót sem lakbér, sem fűtési, világítási, avagy biztosítási költségek és díjak nem terhelik. Elősegíti továbbá azon körülmény, hogy a proletáriátusnak a centrumokba való özőnlése megkönnyíti a vállalkozóknak, hogy mindenkor olcsó munkaerő álljon rendelkezésükre tetszésük szerinti munkabérvizonyokkal.

Ezen minden felügyelet nélkülöz, teljesen anarchisztikus termelés főleg hatásaiban végtelen, mint a nyomornak, züllött családi életnek, prostitúciónak okozója és előmozdítója. Mint betegség- és ragályterjesztő pedig kiszámíthatatlan károkat járhat és jár is.

Az angolok által sweating-systemnek (izasztó-rendszer) nevezett e produkciónak, mely mellett valóságos aprt izzad a tulerőltetett, rosszul táplált család vértáncja, antihigiénikus következményei főleg a következők: 1. rendkívül alacsony bérek; 2. rendkívül hosszú munkaidő; 3. egészségellenes műhelyek; 4. rendszertelen munka. Az elsőből folyik azon munkásoknak, kik ily módon kénytelen életüket tengetni, képtelenül alacsony standard of life-ja, mely a legsürgősebb szükségletek kielégítését is gyakran lehetetlenné teszi. A hihetetlen nyomort még növeli azon éppenséggel nem ritka eset, midőn a munkások egyik-másik ürügy alatt egyáltalán nem kapják meg bértükét és peres uton kénytelenek megpróbálkozni. Főleg a nőmunkások szenvednek mindezek alatt, a kik pedig nagy számban vannak a termelésnek ép ezen a terén foglalkoztatva s a kiket a bérek alacsony volta egyenesen belekerget a prostitúcióba, ép úgy, mint a férfiakat az alkoholiizmusba. Mindehhez járul, hogy a legtöbb iparágban a munka csak időszakos és nem folytonos, úgy, hogy időnkint a munka- és keresetnélküliek egész légiója kerül ki a sweating-rendszer áldozataiból, hihetetlen pauperizmust okozva.

A munkaidő minden esetben viszont oly hosszú, hogy a tulerőltetés és ennek higiénikus következményei elkerülhetetlenek.

De főforrásai az ezen termelésfajjal járó egészségellenes lakásoknak a műhelyek és munkahelyiségek állapota és berendezése. A munkás rendszerint egy szobával rendelkezik, a melyben alszik, eszik, főz és dolgozik. Mi sem természetesebb, mint hogy az ilyen életviszonyok között élő 3—4 tagú munkáscsaládban a betegségek nem szűnnek meg. Lehetetlen is, hogy megszűnjének, mert ha valamelyik családtagnak valami betegség kitör, az tovább inficiálja a többet, miután nem különíthetik el és nem kezelhetik racionálisan. Hogy pedig ennek minő szociális kihatásai vannak, azt könnyen elképzelhetjük, ha meggondoljuk, hogy hány száz meg száz emberre terjeszthet el ragályt egy-egy ily környezetben készült ruhadarab, melyet a közönség gyanútlanul vesz át és hord.

Egy berlini orvos ebbeli tapasztalatait a következőkben foglalta össze (idévez: Timm: Das Sweating-system, 20. l.):

„Mily gyakran történik meg, hogy az orvos valamely családban kanyaróesettel találkozik, a megbetegedés minden felismerhető oka nélkül; a családnak egy tagja sem jut ily beteggel érintkezésbe s az egész ismeretségi körben nem fordult elő ily megbetegedés eset. Mily könnyen lehetne sok ily esetben az összefüggést azon szabó valamely családtagnak betegséggel megtalálni, a ki a kabátot dolgozott; azonban a ruha rendelőjének sejtelmé sincs arról, hogy a ruha, melyet felvesz, vagy felpróbál, betegszobából kerül ki. És még hozzá minő betegszobából. A város legrégebbi házainak egyikében, a negyedik emelet egy udvari helyiségében lakik egy általán ismert szabó a családjával, mely áll a férfiből, nőből és négy gyermekből. Lakásuk egy szoba és egy kis kamra, mely utóbbi konyhával szolgál. Butorzata egy vaskályha és egy ágy. A szobában az ablak mellett áll a nagy szabóasztal, mely a helyiség nagy részét elfoglalja. Ezen az asztalon történik az étkésés is. A szobában van még két ágy, melyek egyikében vörhenybeteg gyerek fekszik. Az aszszony a gyermeket ápolja és a számára fennmaradt percekben, melyeket a gyermek ápolása s a főzés még enged, férjének segít a szabásban, vagy a kész munkát elviszi az üzletbe. Néha egy ilyen lakással bíró szabó még munkatársat is tart magának, ki aztán ugyanabban a helyiségben dolgozik.

Képzeltető, milyen levegő van itt és mily elkerülhetetlen a beteggel való közvetlen érintkezés. A végső következtetéseket az ily állapotokból minden szocialhygienikus maga is levonhatja.

AZ ANTWERPENI KIKÖTŐMUNKÁSOK HARCA

még mindig nem jutott dülőre, ámbar a „Federation Maritime”, a kikötő urai egyesületének lelkiismeretlen merényletét Antwerpen ke- reskedővilágá — szocialistaellenes kapitalisták — maguk is elítélik, kétségkívül azért, mert a kizárás az egész városnak nagy károkat okoz.

A kizárt munkások erősen tartják és még soká tarthatják magukat. S ezt elismeri a tökések sajtója is, mert a munkások nagyobb se- gélyeket kapnak és mert ezek szétosztása kitűnő beosztással történik. — A német kikötő- munkások szövetségének 5000 márká, a németországi fuvarozómunkás-szövetség 2000 márká és a gyémántmunkások szövetségének 2000-ról 7000 frankra emelt segélye ékesen bizonyítja a munkásság szolidaritását.

Másrésztől a sztrájkőrökökkel sem boldogulnak a vállalkozók, mert jó részüik ügyetlen a munkában és megrongálják az árukat, másik részüik pedig — megunva a sztrájkórés dícső- ségét — otthagya Antwerpen. Így elhagyták az angolok, legutóbb 300 „sárga” német munkás. Különben is ott, hol 20.000 munkás nem dolgozik, 1—200 dolgozó számba sem jöhet.

Ekközben mindenképpen igyekeznek a munkásokat befektetni. A vállalkozók uszító és hazugságokkal telt kiáltványt bocsátottak ki, melyre az antwerpeni szocialdemokrata párt hasonlóan egy kiáltvánnyal felelt, melyben tiltakozik a brutális kizárás ellen és rámutat a vállalkozók lelkiismeretlenségére, a kik egy hatalmas kikötő működését munkásaik nyomora árán akarják fenntartani és önzésükben csak a kikötő megmentésére gondolnak, de sohasem munkásaikra.

A „Nation”-nál alkalmazott csomaghordók, kik eddig csak szolidaritásból sztrájkoltak, be- nyújtották béremelés iránti követeléseiket.

TÁRCA.

A FONÓBAN.

A „Népakarat” eredeti tárcája.

P. F. községben Kismarcsi Józsa háza volt a hivatalos fonóház. Téli esteiken ide sereglett össze a fiatalság magának kellemes órákat szerezni. A falu ügyes-bajos dolgait Kismarcsi Józsa háznál vitatták meg, ott intézték el. S aztán a faluházánál már az esküdtek nem sokat vitatkoztak a falut érintő egyes dolgok felett, mert hisz az esküdtek már oda kész tervvel, kés határozattal mentek és nem hiányzott más, mint csupán megszavazni, hogy aztán törvény legyen a tervből.

Józsa bácsit mindenki jól ösmerte, még a legkisebb gyerek is. Arról volt híres, hogy 48 esztendeig szolgált Z. A. grófnál, mint cseléd. 18 évig volt kis béres, 14 évig meg öreg béres, 16 évig pedig béresgazda a majorban.

Nagyon szerették a cselédek, mert jó ember volt és igazságos is a szegény emberhez.

Mikor az uraság parancsa adta, hogy minden héten, minden béresnek két csirkét meg tíz tojást kell beszoigáltatni az uraság részére, hát Józsa bácsi sokszor elhazudta, hogy ennek meg annak nincs szerencséje a majorságba. Nagyon rossz tavasz volt, rosszul keltek a csir- kék, aztán meg, a mi megmaradt is, hát a nagy melegben többnyire elpusztult. Aztán meg olykor a sógora vagy komája javára azt is hazudta a gróf tisztartójának, hogy a tyukok alatt egytől-egyig elzúgult a tojás, azért nincsen csirkéje, hol rossz volt a tojás, hol meg a kotló nem ülte meg jól.

Mindenféle hazugságokat kieszelt az öreg annak a javára, a ki neki jó ember volt.

Mikor a béreseknek mosni kellett menni a konyhára, hát a kivel jőben volt, arra ráfogta, hogy azért nem mehet, hogy beteg vagy, hogy éppen kin van az uraság kukoricáját kapálni stb.

Ilyenkor aztán a béresnek elmentek másnak napszámot dolgozni, mert ha csak egy napot is dolgozhattak másnak pénzért, hát igen sokat lendített a házon, mert 30—40 krajcár bizony elég a szegény embernek egész hónapon át sóra, petróliumra, gyufára, cénára stb.

Mert utóvégre is, télen nem lehet este setében foni, meg szőni, meg egyet-mást megfodozni. Aztán meg olykor, ráérő időben, az imádságos könyvet sem látja az ember setében olvasni. Az uraság meg nem ad világitást.

Józsa bácsi egyszer azt mondta az uraságnak, hogy Patkó Gázi kis béres tojásait mind ellopják a héten, azért nem tud semmit adni egész két hétig. Az uraság pedig nyomozat után rájött, hogy Józsa bácsi nem mond igazat és ezért őt is, meg még sok más bérest elbocsátott a szolgálatból.

Innen volt Kismarcsi Jósának nagy ösme- retsége a faluban.

Március közepe táján volt, mikor a fonóban nagy vitatárgyat képezte az önálló vátterület kérdése. Holló Mátyás kisbéres, a ki előtte való őszzel került haza a katonaságtól, kezében az újsággal, nagyban magyarázta és bi-

zonyítja, hogy mennyivel jobb volna az önálló vátterület, mert akkor jobb volna a parasztnak is, meg a mesterember felének is.

— Nem így van az egészen, Matyi — szölt közbe Kerekes Gáspár, a falu kommenciós kovácsa, — van ott még más líba is.

— Nohát én meg aszondom fiaim — mondá Józsa bácsi, — hogy ha nem volna a német olyan huncut, oszt meganná az önálló vátterületet, hát nem volna a magyarnak semmi baja. Azután meg a magyar zászlót, magyar komandót kéne megadni, aztán a Gotterhalte osztrák nóta helyett muzsikának az Isten áld meg a magyart, meg a Kossuth-nótát.

— Ugy van Józsa bátyám, igaz van kende- nek, — szölt közbe Fekete Gyuri, — mert ha nem volna a németnek olyan nagy hatalma a világon, hát a magyár is boldogabb volna. De a huncut eladta némettyévé mindent felfal a magyar elől, azért vagyunk ilyen jó sorban.

— Édes barátaim, magok igen furcsán véle- kednek a bajok valódi okairól, — mondá Kerekes Gázi. Nem ott a baj, a hol Önök keresik. Egészen más a baj, mint a hogy Önök felgö- jk. Hogy baj van, az tény. Hogy a nyomor nap- ról-napra nő, az bizonyos. És ezt mindannyian érezzük.

Közben a fiatalság rázendítette „a faluban szóka a nóta” népdalt.

— Ugy ni, fiaim, danojzatok, vigadzatok — biztató vendégeit Józsa gazda. Aztán danoj- játok a Kossuth-nótát. Az a legszebb nóta a vi- lágon. Negyvennyolcban is, mikor a hazáért küzdöttünk, mindég ezt danoltuk. Hej! de pusztult is ám akkor a huncut eladta némettyé- te. Mig ezt a nóta hallhatytuk, addig kutya bajunk. Ugye Gázi öcsém.

— Hej! nem ez az én nótam, bátyám. Más embernek való ez, nem a szegénynek, a kinek semmi egybe a két kezénél.

— Szegény az ördög, az eladta, mert nincs lelke. Ugy-e magzatán? — szölt Józsa bácsi a vendégeihez.

— A bizon, — jegyzé meg Kis Mari, Józsa bácsi lánya, — jó nézünk ki, ha még egy mesterember is panaszkodik, hát akkor mit szőjön a paraszt.

— Eppen azt, a mit a mesterember, Mari- kám.

— Nem ugy van a Kerekes úr. Mégis csak ur a mesterember a maga mestersége után. A paraszt meg csak paraszt.

— Ugy van! Ez igaz — kiáltotta mindenki.

— Nagyon tévednek édes barátaim, ha kü- lönséget találnak a mesterember és a paraszt között. Nincs a között semmi különbség egybe, mint az, hogy a mesterember kézi vagy gépipá- ri munkát végez, a paraszt pedig földművelő munkát.

Mindkettő munkát végez. Munka és munka között csak alaki eltérés van, lényegében azon- ban egy és ugyanaz. Vagyis a célja mindkettőnek az, hogy szükségleteit elégítse ki a társadalomnak. Tehát, mivel mindegyik munkát, hasznos munkát végez, így egyik sem ur és nem különbözik a másiktól. Mint mondtam, munkát végeznek és így egyforma munkások.

— Mi az a társadalom? hogy azt mondja, hogy annak dolgozunk, — kérdé egy legény; mer én étsapámmal dolgozok.

A gazdagok és szegények osztályait együtt- véve nevezzük társadalomnak.

— De hát mink magunknak dolgozunk tán, vagy kinek?

— Nem, barátom. Látszólag igen, azonban valóságban nem; mert bár munkánk különbö- ző s különböző helyeken dolgozunk, úgy, hogy nem is szükséges egymást ismerünk, mind- azonáltal még egymásra ható munkát vég- zünk, vagyis a közösségnek dolgozunk, a mire azt mondjuk, hogy társadalmi munka.

— Új le öcsém, az így beszélj. Olyan szive- sen hallgatom a beszédet, mert én még ilyet nem hallottam, Új le ni, itt a szék, — kínálja Józsa bácsi a székot.

— Köszönöm, bátyám, jobban tudok állva beszélni.

— Nohát, csak folytasd, öcsém, iszen nem fenette sürgős a dolgunk, hogy ekkiesit ne beszélgethetünk. Nohát, mi is az az izé?

— Kedves bátyám, a miről beszéltek, az tu- dományos dolog. Egy perc alatt nem lehet azt megérteni.

— Hát beszélj, öcsém, a-meddig jól esik; hallgatnyuk akár végig, csak mondjad.

— Reggelig sem tudám mindazt elmondani, a mit szükséges volna, mert a mit én tudok, azt nem egy éjjel tanultam, hanem hosszú éve- ken keresztül. De ha meghallgatnak, elmondok Önöknek röviden sok mindent, a miből sokat tanulhatnak.

— Halljuk! Halljuk! — hangzott mindenün- nen a kíváncsiak hangja.

— Nos, tehát, figyeljenek ide.

— Valamikor, nagyon régen, az emberek mint egy család közösen dolgoztak és a munka eredményit a falu közös raktárába szállították.

A mikor aztán szükségünk volt valamire, ak- kor elmentek a falu házához és ott, az ő közös megbízottjuk, az észükre mindent kiszolgálta- tott; bár mire volt szükségük.

Nagyon társ élet volt az.

Ezen társ életet kommunizmusnak nevezték a tudós emberek.

ponta, mint a mikor sezszámaik még nem vol- tak úgy kifejlődve.

Mi történt? Annnyit készítet mindenki, a ki- nek volt ilyen szerszáma, hogy már nem tudta saját maga elhasználni.

Az egyik csinált ruhaféléit, a másik butorfé- lét, a harmadik tudomást én mit, de mindegyik hasznos tárgyakat készített.

A ki például ruhát csinált, az kicserélte a bu- torcsinálával az ő ruháját és ez viszont.

Cserélgettek az emberek.

Amde megesett az is, hogy mikor a butoros- nak már volt nadrágja, akkor a szegény ruha- csináló felakadt. Nem tudta értékesíteni a mun- katerméket.

Az is megesett, hogy a cserénél egyik vagy másik becsapódott. Ezen aztán úgy segítettek, a hogy tudtak. Kiszámították, hogy ki meny- nyit dolgozott a maga munkáján. Ha például a szabó egy nadrágon dolgozott 15 óra hosszat, akkor kicserélhette azzal a cseretárggyal, a melyen ugyancsak annyi munkát dolgozott más. Mindenesetre befolyással volt a cserénél a tárgy bizonyos természeti tulajdonsága is. De ha egyiknek a természeti tulajdonsága is, meg a benne foglalt munkaidő mennyisége is nagyon eltérő volt a másiktól, akkor már nem volt kicserélhető és itt megakadt a vásár.

Hosszu időközön keresztül ment ez így. Sok bajjal, ráadásul stb. járt a vásárcsinálás; mig végre rájöttek, hogy mi volna egy bizonyos mérték, a mivel meg lehetne mérni bizonyos munkatermékeknek az értékét, akkor ezzel a mértékkel cserélhettek ki mindent, de hogy az- tán ezt az általános cserélőtárgyat mindenki elfogadná akár mikor és akár hol; akkor aztán az már jó volna és nem volna olyan sok baj. Különféle természetű dolgokat próbáltak, de ezek meg azért nem váltak be nagyobb rész- ben, hogy nem sokáig tartottak, mert a folyto- nos használat folytán vagy elkoptak, vagy egy- általán hasznavehetetlenekké váltak.

Abban az időben már igen szerepet játszott az arany. Ritkaságánál fogva is becses lévén, azért akárki elcserelelt bármije volt is, mert tudta, hogy azt mindig elcserelelheti bár- kivel azért, a mire még neki szüksége van.

Mivel ez nem is kopott nagyon, elfogadták egyakarattal az aranyat érték mérőnek. Kiszá- mitották, hogy bizonyos súlyu aranyban meny- nyi munkaidő van, akkor aztán hozzá tudták irányítani a többi munkák értékét is, hogy ki- cserélhető legyen.

Idők folytán törvényesítették ezt, aztán ál- lamilag készítve bizonyos alakban, rányomtat- ták a király képét, meg az ország pecsétjét és elnevezték pénznek.

Ma már a pénznek olyan hatalma van, hogy azért mindent lehet venni, a kinek van és a ki- nek kevés van, vagy egészen semmi sincs, an- nak pusztulnia kell, vagy rabszolgájává sze- gődnie annak, a kinek sok van.

Igy van aztán az, hogy egyeseknek milliói vannak, a kik aztán rendelkeznek ezer meg ezer ember sorsa felett.

Igy vagyunk mi is. A grófnak sok van belőle és azért vagyunk mi az ő rabszolgái.

De ez nem mehet így soká. A természet ma- ga nem engedi. És ezt az emberek észrevették.

Belátták azt, hogy a munka mindig inkább közössé válik, hogy közösen dolgoznak sokan egy műhelyben, vagy földműves munkát, szó- val bámit, egymásrálátólag és a megosztott munka így képződik egészzé, mintha egy em- ber csinálta volna. Most már talán értik bará- taim, hogy mi is az a társadalmi munka, hogy hogyan dolgozunk közösen a társadalomnak.

Ime, a mint látták, a munka közös a szegény munkások között, de a haszon egy em- bernek, a gazdának a zsebében marad.

Láttuk azt, hogy a ki nem dolgozik, annak mindene van, mi a ki verejtékkel dolgozik, annak alig a betevő falatja van meg.

Mi munkások építünk palotákat és mi kunyhóba lakunk; mi készítünk selyem ruhát és mi rongyokban járunk; mi felhozunk a bányából a szenet és mi hideg kunyhóba lakunk; mi el- vetjük a gabonát és mi éhezünk; mi építjük a vonatot és mi gyalog járunk.

Kérdem, látnak-e önök? Hallanak-e önök? értenek-e engem? Elhiszik-e, hogy egyformák vagyunk mi mindnyájan munkások?

Applébanos is azt mondta, hogy mi mind- nyájan, a földön élő emberek, az Istennek egy- forma fiai vagyunk. De kérdezzék meg csak tőle, hogy egyformának tartja-e magát önnel- kel, mikor kapalmi, kaszálni, aratni kell. Kérdezzék csak meg a kegyelmes grótot, hogy egyforma-e ő mivelünk, mit fog rá mondani.

Ne is kérdezzenek hát tőlük semmit, ne kér- jenek tőlük semmit, ugy sem értik meg ők ö- nek, mert ők nem értenek a munka embereinek nyelvén, mert nem ismerik a munkát, sem a munkás sorsát.

Ne kérjenek semmit, mert ha valamit adná- nak is, azt alamizna gyanánt adják vagy ke- gyesen abból, a mit önökötől elraboltak.

Ne kérjenek, mert nem kapnak semmit.

Követeljük azt az igazi egyenlőséget, a jo- gok egyenlőségét és ha nem adnák, vegyék el. Jö- gük van hozzá, mert azt ők önökötől és elő- deiktől rabolták el.

A világ minden részében a munkásság meg- értette ezt és követelt, mert őt illeti meg.

A rendszert kell kiirtani és a rendszer támo- gatóit, a gazdagokat, a kapitalistákat, hogy ne legyen se gazdag, se szegény.

A New Yorki 1-ső osztályunk f. hó 5-én tartja rendes havi gyűlését, melyre ezúton hívja meg tagjait. Goldberger, titkár.

A Chicagói Magyar Szocialista Munkás-Szervezet, 1907. évi október hó 6-án, a Park Casinóban (a W. Division és N. California Ave. sarkán) tartandó nagy szüreti mulatságot rendez. Kezdeté d. u. 2 órakor. Magyar cigányzene. Vacsora este 7 órakor. Belépőtíj 25 cent.

Az A. M. Sz. M. Szervezet XVI. sz. baltimorei csoportjának szüreti mulatsága 1907. évi október hó 15-én lesz, 1001 East Baltimore Street, Labor Lyceum Hall-ban. Belépőtíj két személy részére 25 cent. Kezdeté — órakor. Program a pénztárnál. Ruhahár szabad.

A new yorki Szoc. Munk. Szerv. II-ik osztálya október hó 5-én, azaz szombat este 8 órakor, helyiségekben 404 E. 6th St. 1-ső em. tartja 1/4 évi közgyűlést, melyre felkértem osztályunk tagjait minél számszerűbben megjelenni sziveskedjenek. II. osztály titkára.

FIGYELEM MUNKÁSTÁRSÁK! A McKeesporti Szocialista Munkásszervezet 1907. évi október 15-én az Evans Avei Lange Hallban szüneti mulatsággal egybekötött MILLWAUKEI SZERVEZET elhatározta, hogy minden vasárnap d. u. 2 órakor felolvasást rendez. A felolvasások már folytak s az eddig elért eredmények arra bátorítanak bennünket, hogy felolvasó társunkat minden tanulni vágyó munkástársunkat meghívjuk.

NAGY BALT rendez. Szüneti kerul több igen szórakoztató műsor után a „KATONÁSAN” című egy felolvasás kacagató bohózat. A munkástársak szives pártfogását kéri a Rendezőség

NAGY SZURET MILWOKABA. Ide vigyázzatok, Atyámfiai! Műtán aszondi a messziről ide szalasztott Durbin's sógor, hogy öge mög a fene, tán jó lenne néan egyszer szüretit Milwokába is, hát összehittam az nagy faluházába az egész kupahtánacsot, én, Göre Gábor, Milwoka öregbirója, és mögállapítottuk, hogy az Ur Szent Mihály havának 6-ik napján lösz az egész céco.

Lött is erre olyan öröm ebbe a hólyagos faluba, hogy az öreg Andris is, a ki bunkójával ott ögyeleg egész nap a nagy faluházánál, az is összecsapta a lokáját. Hát ha láttátok vóna a feleségét, a Marcát, a ki hiú oldalbordája Andris komának, hogy kószorúli a lábát erre a nagy napra, egészen elfogna bennet a csuda. Mert éjjel-nappal készül, hogy ő járja majd legjobban a „esárdját, a hogy ő mondja, öge mög a fene, a mit a sok hazatlan transzportált ide. Eszpi kománkat pedig a nagy céco hallatára mind elfogta a hideg. A mikor a Durbin's sógor, ögye mög a fene, megsungta, hogy mily híres lösz az idei szüretünk. Börger, ögye mög a fene, a ki mindig aszondi, hogy hisz mán mind mögött a sok hazatlan bitang, oly sanyaró poftá vándot, mint a fanciesli fészelt. Hát még mikö Göre bíró ur ráparancsolt Durbin's sógorra, hogy az egész község csudáit el kö hozni erre a cécóra, akkö lött ám csak nagy ribilló a hólyagosba. De ez mit se használt, Durbin's sógor mög a Kátsa cigány mind berendöte október 6-ik napjára. A ki csudákat akar látni, oktetlen jelenjék mög perreputyostu a szüretün, mert ott ész látható még a csudálatos pap is, a ki az örszág viskóját februárius hónapjába folszentöte, a hozzátartó komédjásoknak is el kö gyümi tejjés számmal! Hába szabadkóztak, ögye mög a fene, Durbin's sógor nem tágitott, mind berendöte. Tehát kétféle, a szüret ebbe a szüretbe nem lösz hiány.

Hogy a gyomrotokba... Panni nénék gondoskodott, hogy pörköttel mögraknassák a bündöködött, az egész tányérra való csak 15 piz fog a végrehajtó utján beszédetni.

Az egész céco a Liedertaffli nagy pajtába fog végbemönni és 10 kemény centőkre fog bennetöte a pajtába való belépésné mögarsómi Marci bátyánk, a hólyagos falu baktöre.

Telhat ugy iparkodjátok, milwókai atyámfiai, hogy a bilekták, a mölyike a pajtába beeresztenek, idejbe vásároljátok mög, hogy mindögyitöknek mögyön a rondós helye. A ki mög fog késmi, arra külön fog a kupahtánács 6 óra után porciót kivetni.

Az községi kupahtánács nevében: Göre Gábor bíró ur, Durbin's sógor eskütt, Cserebogár Jóska szállópásztor, Kátsa cigány és az egész hólyagos eklézsia.

LAPUNK MEGBIZOTTAL. New York, N. Y. Szerkesztőség, 28 City Hall Place Brooklyn N. Y. Mandula Sándor, 298 Heyward St. Cleveland, K. Horvát, Zsigmond, 2021 W. 21th St. U. S. W. Socialistische Arbeiter Zeitung, 310 Champlain Ave. E. Pittsburg és környéke. Schenectady, N. Y. Tóth Lajos 109 7th Ave. Passaic, N. J. Buják János 14 Grand St. Garfield Newark, N. J. Bond D. 136 Boyden St. St. Louis, H-rangozó P., 2411 De Kall St. Dayton, O. Ch. Sautbó 116 N. Clemmer St. Elizabethport, N. J. A. Pusztay, 214 Bond St. Barberton, O. Botos Imre, 244 Mulberry St. Milwaukee, Wis. L. Horváth 619-3rd St. San Francisco, B. Fischer 824 McAllister St. Philadelphia, Pa. France 821 N. 4th St. Buffalo, N. Y. Kosztin Mihály 175 Grace St. McKeesport Pa. Bogár Gyula 407 Walnut St. Baltimore, Md. L. Farkas, 11 N. Exeter St. New Brunswick, Greenwood Lajos 61 French St. Springfield, Ill. Szívós János 5 Mill Row. Delray Mich., Szabó Imre, 3 Harvard Pl. Cincinnati, G. Mayer, 519 W. Liberty St. Bridgeport, Conn. L. Konec, 329 Pine St. Hartford, Conn. Kömives J. 52 Grand St. Lynn és Boston, Czapp István 67 Johnson St. Chicago, Ill. Balin Földy 308 Washington Boulevard Newark, O. Turucz Pál. Diverson, Ill. Janka István. Berwick, Pa. John Kovács, P. O. B. 405. Erie, Pa. Tokáti Béla 548 W. 19th St. Oakland és környéke, Cal. Sam. Klein, 2110 A. Ashby Ave. Berkeley, Ca. Peoria, Ill. Takács István, 623 Fishg'a St. East St. Louis, Czegföldi Mihály, 708 South 10th St. Columbus, O. J. Jergasits, 267-2nd St. Long Beach, N. J. A. Lusztban, 171 7th Ave. Allegheny, Pa. H. Gyekis, 803 East St. Ezeknek kivül az egyes szervezetek által megválasztott megbízottak listáján fel vannak határozva előzetesen két felvétel és azt nyugdíjazni.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes 'Népakarat' könyvkereskedésében, 'Papok tükre', 'Darwin: A fajok eredete', etc.

HIRDETÉSEK. (E rovat alatt közöltétekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Katolin János FÉNYKÉPÉSZ. 3616 N. Broadway, St. Louis. Képek felvétele bármely időben reggel 8 órától este 8-ig.

Dr. Bieber E. Lajos magyar fogorvos. 383 E. 8th Street. Ave. C és D között New York.

Eladó. Chicagóban, a 205 W. Madison St., cor. Green St. alatt levő „Little Hungary”-hoz címzett közismert magyar vendéglőm és kávéházam, mivel öregségem miatt már nem birom a velejáró munkát. M. Weinberger tulajdonos.

DEUTSCH BROS. 317 E. HOUSTON STR. NEW YORK. Magyar bankárkör, legjobb és leggyorsabb hajóhaza adnak el jegyet Európába vagy onnét ide vasútijeggyel együtt bármely állomásig. Pénzt leggyorsabban és legolcsóbban küldenek vagy vitálnak be.

Figyelem! Kik a lapot nem kapják rendesen, levelező lapon tudassák velünk a következő angol szöveggel: Editor, Népakarat 516 E. 6th St., New York. I am a subscriber of your paper, but I don't get it regularly. Please send it to this address. Név... Szám... Város...

SCHNEE BÉLA. Egyedül magyar ICE CREAM és CANDY SZALONJA. 85 AVE. A. Esküvőre, Pienere és hasonló alkalmakra jutányosan és pontosan szállítom a legkitünőbb áruimat.

Empire Opera House ÉTTEREM, KÁVÉHAZ ÉS BOROZÓ. 52-54 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem szimfoniadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan óhazai borok pohár és gallon számára. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely órájában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak. Tisztelettel Molitorisz és Dianovszky.

ÁRPÁD SZÁLLODA. ORAVETZ ANTAL TULAJDONOS. 431 E. 6th St. New York. Uj Saloonunk NEWARKON van ORAVETZ ÉS LITVÁNYI cég alatt, 49 Mercer St. Newark, N. J. TELEPHONE 1421 R. Mindkét üzletben honfitársaink kellemes otthont találnak. Magyar konyha. Importált italok. A legkitünőbb friss sörök. Szép termek alkalmas gyűlésekre, lakodalmakra és mindenféle ünnepélyekre. Minden szombat és vasárnap magyar zene. Szép és tiszta szobák bármely időben kaphatók. Bel- és külföldi politikai és élelapok. Kérem a magyarok pártfogását.

BATHÓ ISTVÁN. ELSŐRENDÜ BORBÉLY-ÉS FODRÁSZTEREM. 544 E. 6th Street, New York.

TELEKI KÁVÉHAZA ÉS ÉTTERME. 256 E. 4-ik utca. Avenue B és C között. Nyitva éjjel-nappal. Jó magyar konyha. Billárd terem. Csinosan berendezett SZOBÁK kaphatók minden időben jutányos árak mellett. — Minden ügyben szivesen szolgálok felvilágosítással.

The STAR Shoe Store. D. Heimlich tulajdonos. Ajánlja legjobb gyártmányú cipőit a legolcsóbb árban. 93 Ave. C a 6-ik és 7-ik utcák között. New York.

Dr. S. Goldman egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt orv. és kir. katoniorvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthoz Telephone P. & A. Main 883.

GRAUER & RATHKOPF ügyvedek és jogtanácsosok. 140 NASSAU ST., NEW YORK.

TAUB VILMOS magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyemlék javítását jótállás mellett ellátja. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszereket és egyélti jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidékiek megrendeléseket, javításokat pontosan teljesítik. Szolid árak. 31 Ave. B, Near 3rd St., NEW YORK. Mindennemű L. TSZEREK raktáron. Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

JOS. POKORNY 227 Ave. A, New York. KÉRJEN ÁRJEJYZÉKET. importált hazai cimbalnok, citerák és más hangszerekről, kották és iskolákról, olvasókönyvekről, pipákról ékszerkről és az összes népsziművekről. Küldjön 2 centes bélyeget árjegyzékért.

SCHNEE BÉLA. Egyedül magyar ICE CREAM és CANDY SZALONJA. 85 AVE. A. Esküvőre, Pienere és hasonló alkalmakra jutányosan és pontosan szállítom a legkitünőbb áruimat.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ. 1118 Thirteenth Ave. East Oakland, Cal. TELEPHONE 2782 PLAZA.

Mrs. J. HOFFMANN, MAGYAR VIRÁGÜZLETE. 971 SECOND AVE. 31. és 32. utca között. N. Y. Elvállal mindennemű mulatsági dekorációk, lakodalmi csokrok és temetkezési munkák elkészítését. — Mennyasszonyi koszorúk nagy választékban. Vidéki megrendés pontosan eszközöljük.

Magyar Kávéház és Billiard-Terem. GÁSPÁR KAROLY. 529 East 5-ik utca, Avenue A és B között, New York.

„SZABADSÁG” vendéglő és étterem. 512 E. 6th St., NEW YORK. MAGYAR ÉTTEREM ÉS KÁVÉHAZ GYÜLESTEREM. Kitünő valódi magyar fejbörök nagyban és kicsinyben. Mindennap zene. — Kiadó szobák. SIMON LAJOS tulajdonos.

MAGYAR (PARK) CASINO ÉTTEREM ÉS KÁVÉHAZ. 606-608-610 California Ave. Chicago, Ill. Corner Division St. Kitünő ételek és italok, importált borok. Minden este 8-tól, minden vasárnap d. u. fel 8-tól kiváló cigányzene. — A chicagói szocialisták kedvelt találkozó helye. — Ajánlja fényesen berendezett termelt lakodalmak, gyűlések megtartására. D. A. FRANK tulajdonos.

Divatos Cipők. Tartós és puha bőrből készült szép olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál. Ave. B. cor. 4th st. NEW YORK.

Péter Lajos. „Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Etterme. — 4-ik utca 197, New York — AJÁNlja KITÜNÖ M A G Y A R KONYHÁJÁT. Kitünő italok. Kitünő italok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarjku Szocialisták kedvelt gyűlékezési helye. Különböző munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

A. GROSSMANN MOSÓ-INTÉZETE. 738 E. 9th St., N. Y. A ruhát elhozhatja s készen hűzőhöz szállítja.

Legbiztosabban! Leggyorsabban! Legjutányosabban! Lehet pénzt küldeni az óhazába. H. WINDT, East Pittsburg, Pa. bank és hajójegy-irodája által, hol hajójegyek is az összes vonalakra kaphatók előnyös árban.

ROSTÁSSY REZSÓ KÁVÉHAZA ÉS ÉTTERME „KISFALUDY”-HOZ. 513 E 6th St., New York. NYITVA ÉJJEI-NAPPAL. HAZAI BILLIARD. Friss ételek minden időben. Hazai és amerikai lapok olvashatók. A magyarok legkedveltebb találkozó helye. SZOBÁK OLCSON KAPHATÓK. A t. honfitársainknak mindennemű utbaigazítással — díjmentesen — szivesen szolgálok.

G. Beldogreen & Co. budapesti Fényképész. 32 Ave. C, cor. 3rd St. Jutányos árak mellett izléses és művészi kivitelű képeket készítünk. Családi és lakodalmi képeknél árengedmény.

RIZSAK JÁNOS közjegyző, pénzzsallító és váltó-intézet. Főútlel 127 Second St., Passaic, N. J. Saját ház. PÉNZT a legolcsóbban és lehető leggyorsabban küld az óhazába. Pénz birtokosok bármely hazai bankba kamatozás végett elhelyeznek és a betéti könyvet rövid időn belül kiköszörm. Nemkülönb az óhazában, áruvázkénel, takarékpénztárnál, vagy magánpesti irodám után díjtalanul kiköszörm, csupán a szükségesleg meghatalmazás hitelesített számlák esetében díjat. HAJÓJEGYEKET Európába és Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utazókat személyesen kísérem a hajókhoz. CSOMAGOKAT az óhazából kikötőre vagy oda szállítatok. OKÉVOK szakszerűen, a törvényeknek megfelelőleg állítanak ki és konzultással hitelesítetek. Jogi, hagyatéki, katonai, teleknyvi, nemkülönb hazai somnás perekben és bármely más ügyvéti dolgokban eljárak. Minden ügyben, egy mint eddig, ezul is a legnagyobb pontossággal igérem. UTBAIGAZÍTÁSSAL, tanácsal és felvilágosítással INGYEN készítesz és szivesen szolgálok. Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sütő-utca 6. sz. Fiók-irodák: So. Bethlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

Szord Lajos MAGYAR VENDÉGLŐJE — 722-4th St. cor. Lloyd St., Milwaukee, Wis. Amagyarok kedvelt találkozó helye.

PLAVECZKY A. magyar vendéglős. 20 West St. Newark, N. J. A M. B. Sz. VII. osztályának gyűlési helyisége. A magyar munkásság kedvelt találkozó helye. Vidéki munkástársak kellő utbaigazítást nyernek. Magyar konyha. Szobák minden időben.

FINTA MIHÁLY BORBÉLY ÉS FODRÁSZ. 516 E. 6th Street, New York.

BORSODI M. MAGYAR ZENEKARVEZTŐ. új címe: 179 E. 3d St.

GRÜNVALD BÉLA ELSŐRENDÜ BORBÉLY-ÉS FODRÁSZTEREM. 635 E. 6th Street, New York.

Ügyes magyar szülésznő. Jergler Paula Budapestén az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főnöka volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és seglyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seely 3183.

Legkedveltebb és leggyorsabb Magyar Gyógyszertár a keleti oldalon ROTH SAMUEL gyógyszerész a Megváltóhoz. 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Hazai és iteni receptek elkészítésére nagymérvű figyelmet fordítok és a legolcsóbb árban készítem el. Hazai importált szerek. Juno paszta, Akacia, Lillom, Margit cremek, Lillom, Schibuszki arckenőcsök. Lillom, Speick és Dr. Gross-féle szappan. Blaha Lujza és Poudre Bouquet stb. Hölgykör. Kallont. Brillantne tubusban. További Purgó. Maria Celli gyomorcsipek. Kárpáti keserű tea és kárpáti csoda mellet. Egri víz, sösborsesz, Dr. Kapussy-féle hajóvessző 50c. 3 íveg \$1.25. — China vashor 70c. 3 íveg \$2. — Öv- és kötszerek nagy választékban. Postai rendeléseket azonnal teljesíték a pénz előleges beküldése mellett.